

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

«СУЧАСНІ ТЕОРІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

Освітньо-професійна програма Політологія
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній ступінь магістр

Розробник:
Некряч Анастасія,
д. політ. н., професор кафедри
гуманітарних і
соціальних дисциплін

Гарант ОПП:
Некряч Анастасія,
д. політ. н., професор кафедри
гуманітарних і
соціальних дисциплін

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Сучасні теорії місцевого самоврядування
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибірковий компонент ОП
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Некряч Анастасія, д. політ. н., професор, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 458 (навчальний корпус № 4) e-mail: anastasii.nekriach@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/nekryach-anastasiya-ivanivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія ОПП Політологія

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців науково-теоретичних знань з історії становлення та функціонування місцевого самоврядування як інституту політичної системи: в контексті вітчизняного та європейського світового досвіду.

Основні завдання навчальної дисципліни: надати теоретичні знання щодо сучасного стану та перспектив розвитку місцевого самоврядування; інноваційних прийомів і технологій дослідження роботи органів місцевого самоврядування; практики управління економічними та соціальними процесами на місцевому рівні з метою забезпечення життєво необхідних потреб населення; формувати вміння приймати обґрунтовані рішення з метою надання якісних та доступних послуг мешканцям територіальних громад; виховувати здатність до інтелектуального, культурного, морального, фізичного і професійного саморозвитку та самовдосконалення, здатності розуміти соціальну значущість своєї майбутньої професії, високої мотивації до професійної діяльності.

Компетентності:

Загальні:

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

Фахові:

СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК 08. Здатність до виконання професійних обов'язків в органах державної влади, місцевого самоврядування, політичних партіях та громадських організаціях.

Програмні результати навчання:

ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та сутність місцевого самоврядування.

Тема 2. Історія становлення місцевого самоврядування: європейська та світова практика.

Тема 3. Наукові засади дослідження місцевого самоврядування в Україні.

Тема 4. Організаційно-правові засади формування сучасних територіальних громад в контексті децентралізації влади.

Тема 5. Напрями реалізації державної політики органів місцевого самоврядування.

Тема 6. Механізми та інструменти модернізації та реформування місцевого самоврядування.

Тема 7. Бюджетно-фінансова складова місцевого самоврядування.

Тема 8. Участь громадян у місцевого самоврядуванні: вітчизняний та європейський досвід.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма 052Поліг_бмд_2022			
	усього	серед них		
л		п	с.р.	
Тема 1. Поняття та сутність місцевого самоврядування.	15	2	2	11
Тема 2. Історія становлення місцевого самоврядування: європейська та світова практика.	15	2	2	11
Тема 3. Наукові засади дослідження місцевого самоврядування в Україні.	15	2	2	11
Тема 4. Організаційно-правові засади формування сучасних територіальних громад в контексті децентралізації влади.	15	2	2	11
Тема 5. Напрями реалізації державної політики органів місцевого самоврядування.	15	2	4	9
Тема 6. Механізми та інструменти модернізації та реформування місцевого самоврядування.	15	2	4	9
Тема 7. Бюджетно-фінансова складова місцевого самоврядування.	15	2	4	9
Тема 8. Участь громадян у місцевого самоврядуванні: вітчизняний та європейський досвід.	15	2	4	9
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання **Форми контролю результатів навчання**

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти								Разом	
	Опитування		Тестування		Виконання завдань самостійної роботи		Реферат, презентація			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН04	12	20	8	12	5	8	3	5	30	50
ПРН05	12	20	8	12	5	8	3	5	30	50
Разом	24	40	16	24	10	16	6	10	60	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Тестування	Виконання завдань самостійної роботи	Реферат, презентація	
Тема 1. Поняття та сутність місцевого самоврядування.	5	-	2		12
Тема 2. Історія становлення місцевого самоврядування: європейська та світова практика.	5	-	2		7
Тема 3. Наукові засади дослідження місцевого самоврядування в Україні.	5	-	2		7
Тема 4. Організаційно-правові засади формування сучасних територіальних громад в контексті децентралізації влади.	5	-	2		7
Тема 5. Напрями реалізації державної політики органів місцевого самоврядування.	5	-	2		7
Тема 6. Механізми та інструменти модернізації та реформування місцевого самоврядування.	5	-	2		17
Тема 7. Бюджетно-фінансова складова місцевого самоврядування.	5	-	2		7
Тема 8. Участь громадян у місцевого самоврядуванні: вітчизняний та європейський досвід.	5	24	2		7
Реферат				10	20
Мультимедійна презентація				10	
Разом	40	24	16	20	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на семінарських заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за семінарське заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного

опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Анотація, робоча програма. презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Науково-практичний коментар. К.: Професіонал, 2019. 400 с.
2. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади. К: ВД «Гельветика», 2019. 232 с.
3. Журавльов Д., Петков С., Дрозд О., Дрозд В. Місцеве самоврядування в Україні. Актуальне законодавство та судова практика. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 452.
4. Лелеченко А.П., Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К., 2017. 110 с.
5. Науково-практичний коментар Законів України «Про місцеве самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про місцеві державні адміністрації / під ред. К. Чижмар. К. : Професіонал, 2019. 544 с.
6. Утвенко В.В. Теорія та історія місцевого самоврядування: Навч. посібник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 234 с.
7. Некряч А. І. Місцеве самоврядування України та європейський досвід: шлях до співпраці. Вісник Львівського університету: серія міжнародних відносин. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка. 2003. Вип. 11. С. 61-67.

Допоміжні

1. Дяченко С. Діджиталізація як сучасний механізм управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади. Інвестиції : практика та досвід. С. 126-131.
2. Кампо В. Європейська модель місцевого самоврядування: проблеми і перспективи її реалізації в Україні. Українсько-Європейський журнал міжнародного та порівняльного права. 2001. Т. 1. Вип. 2. С. 71-84.
3. Качмарський Є. І. Пошук ефективної моделі місцевого самоврядування для України: теорія і практика. Дні науки філософського факультету – 2008: Міжнародна наукова конференція (16-17 квітня 2008 року): Матеріали доповідей та виступів. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. Ч. XI. С. 35-36.
4. Малаш С.М. Проблематика взаємовідносин між органами виконавчої влади та громадськістю. Державне управління: теорія та розвиток. 2017. № 9. С.21-27.
5. Малик Я. До питання про взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні. Ефективність державного управління: Зб. наук. пр. Вип. 43. 2015. С.295-361.
6. Новікова О. Основні напрями реформування та територіальної організації влади в Україні. Національна академія державного управління при Президенті України Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. URL : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01\(12\)/12noovvu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01(12)/12noovvu.pdf)
7. Торгонська А.В. Реформування органів місцевого самоврядування в Україні. Право і суспільство : Зб. наук. пр. №1, ЧАСТИНА 2/2017. С. 42-47.
8. Ткачук А. Місцеве самоврядування та децентралізація. Законодавство : навчальний модуль. Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. URL: <http://www.csi.org.ua/wpcontent/uploads/2016/10/Miscevesamovryaduvannya.pdf>.
9. Чернописький П. Децентралізація влади в Україні : конституційно-правовий аспект. Харків, 2018. 235 с.

10. Хартія Ради Європи від 15.10.1985 «Європейська хартія місцевого самоврядування» (редакція від 16.11.2019). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_036

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL: <https://scholar.google.com.ua/>.
2. Законодавство України . URL: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.liga.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukpravvo.kiev.com>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Національна парламентська бібліотека України . URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
5. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
6. Сайт Українського центру політичного менеджменту. URL: <http://www.politik.org.ua/>
7. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev>.